

# دموراژ یعنی چه؟

برای حمل و نقل کالا شما باید از کانتینرها استفاده کنید و پس از دریافت کالا، به سرعت باید کانتینر را عودت دهید. اما **دموراژ یعنی چه؟** دموراژ کانتینر در حقیقت هزینه اضافی است که شما موظف هستید تا در ازای تاخیر در دریافت کالای با دموراژ به انگلیسی به معنی «خسارت دیرکرد» است. بد نیست بدانید که Demurrage. خود و عودت کانتینر بپردازید هزینه دموراژ از ترمینالی به ترمینال دیگر و البته در انواع مختلف حمل و نقل متفاوت است. وقتی نوبت به محاسبه تعرفه دموراژ می‌رسد، هر فروشنده، پایانه، انبار و ایستگاه کانتینر سیاست خاص خود را دارد. بنابراین مهم است که با سیاست‌های دموراژ که در مسیر حمل و نقل شما اعمال می‌شوند، آشنا باشید، بدانید که دموراژ یعنی چه و انواع آن را نیز بشناسید.

## انواع دموراژ

حالا که فهمیدیم دموراژ چیست، بهتر است با انواع دموراژ در حوزه تجارت با کشتی آشنا شویم. برای مثال در کشور ما حق دموراژ را به دو صورت ریالی یا دلاری پرداخت می‌کنند، اما گونه‌های دیگری از دموراژ نیز وجود دارند. در ادامه ما به برخی از انواع دموراژ که در حوزه حمل و نقل کانتینری مطرح هستند، اشاره می‌کنیم.

## دموراژ کانتینر چیست؟

همان‌طور که اشاره کردیم، دموراژ عموماً در مورد کانتینرهای حمل بار مورد استفاده قرار می‌گیرد. وقتی صاحب بار، یک یا چند کانتینر را برای حمل کالاهای خود به صورت اجاره در اختیار می‌گیرد، پس از مدت مشخصی باید آنها را عودت دهد. در غیر این صورت مشمول جریمه خواهد شد و باید هزینه دموراژ را پرداخت کند.

## دموراژ گمرکی چیست؟

دموراژ گمرکی هزینه‌ای است که بابت معطلی کالا در گمرک پرداخت می‌شود. در واقع اگر صاحب بار نسبت به ترخیص به موقع آن از انبار گمرک اقدام نکرده باشد، موظف است هزینه این تاخیر را پرداخت نماید.

## دموراژ کشتی چیست؟

جالب است بدانید که واژه دموراژ اولین بار در مورد تاخیر کشتی‌ها در گمرک مورد استفاده قرار گرفت، اما بعدها برای کانتینرها استفاده شد. هزینه دموراژ کشتی به تاخیر در تخلیه کشتی‌ها در بندرگاه اشاره دارد و هزینه‌ای است که صاحب بار باید در این خصوص پرداخت نماید.

## فری تایم چیست؟

در بحث تخلیه بار و تحویل کانتینر شاید به واژه فری تایم برخورد کرده باشید. زمانی که در ابتدای کار، فرد یا شرکت با شرکت حمل و نقل قرارداد جابجایی می‌بندد، در آن قرارداد زمانی را به عنوان فری تایم مشخص می‌کنند. در حقیقت فری تایم اشاره به زمانی دارد که صاحب کالا می‌تواند بدون پرداخت هزینه اضافی، کانتینر را در اختیار خود داشته باشد. به طور کلی دو نوع فری تایم داریم که عبارتند از:

- فری تایم مبدأ: اشاره به زمانی دارد که کانتینر خالی از محوطه کانتینری برداشته شده و تا وقتی که کانتینر پر تحویل محوطه کانتینری می‌شود.
- فری تایم مقصد: اشاره به زمانی دارد که کانتینر پر از محوطه کانتینری برداشته می‌شود تا وقتی که کانتینر خالی شده و تحویل محوطه کانتینری می‌شود.

## دلایل ایجاد دموراژ کانتینر چیست؟

اکنون که دانستیم دموراژ چیست، شاید بخواهید بدانید که دموراژ کانتینر به چه دلایلی ممکن است ایجاد شود. در اینجا ما به برخی از متداولترین دلایل ایجاد هزینه دموراژ اشاره کرده‌ایم:

- گیرنده از زمان ورود و تاریخ حمل بار بی‌اطلاع بوده و بنابراین قادر به تنظیم ترخیص گمرک و تحویل گرفتن به موقع آن نیست.
- گیرنده اسناد را به موقع برای ترخیص گمرک دریافت نکرده است.
- گیرنده فاقد بودجه لازم برای تخلیه به موقع کانتینر است.
- محموله‌ای که دریافت شده با سفارش فروش مطابقت ندارد.
- کانتینر برای بازرسی متوقف شده است که این پروسه گاهی طولانی می‌شود.
- بین حمل‌کننده و گیرنده اختلاف وجود دارد.

## فرق دموراژ و حق توقف

دموراژ و حق توقف دو واژه پرکاربرد در حمل‌ونقل بین‌المللی هستند که گاهی با یکدیگر اشتباه گرفته می‌شوند. البته در برخی از کشورها مانند ایران این دو واژه به یک معنی استفاده می‌شوند. اما در واقع تفاوت حق توقف و دموراژ چیست؟ به طور کلی خوب است بدانید که تعرفه دموراژ به هزینه اضافی مبنی بر تاخیر در تحویل کالا گفته می‌شود و حق توقف مربوط به تاخیر در تحویل کانتینر است. تصور کنید یک کالا در کانتینر در تاریخ مشخصی به بندرگاه رسیده است اما فرد با تاخیر چند روزه کالا را تحویل می‌گیرد. در اینجا فرد باید به ازای هرچند روزی که بیشتر از فری تایم موجود در قرارداد بود، هزینه دموراژ پرداخت کند. اکنون که کانتینر در دست اوست، اگر در تاریخ دقیق کانتینر را تحویل ندهد، به تعداد روزهایی که تاخیر در تحویل کانتینر داشت، باید حق توقف پرداخت کند.

## قوانین دموراژ چیست؟

در تجارت بین‌الملل، قوانین مشخصی وجود دارند که پیروی از آنها باعث ایجاد نظم در مبادلات تجاری می‌شود و از بروز مشکلات احتمالی جلوگیری می‌کند. همچنین در مواقعی که یک شکایت وجود داشته باشد، با مراجعه به همین قوانین می‌توان موضوع را حل و فصل کرد. در بحث دموراژ نیز قوانین مشخصی وجود دارند که تمام مباحث مربوط به جریمه تاخیر عودت کانتینرهای باری را شامل می‌شوند. برای دموراژ کشتیرانی جمهوری اسلامی هم قوانین روشنی وضع شده است که علاوه بر تعیین تعرفه دموراژ، نحوه اجاره کانتینر و میزان خسارت معطلی کشتی‌ها و کانتینرها را مشخص می‌کنند.

## دموراژ (خسارت دیرکرد) توسط کدام طرف می‌بایست پرداخت شود؟

همان‌طور که پیش‌تر توضیح دادیم، دموراژ خسارتی است که معمولاً صاحب بار، در ازای تاخیر در عودت کانتینرها پرداخت می‌کند. بنابراین صاحب بار در صورتی که تخلیه کشتی و همچنین کانتینرها با تاخیر صورت بگیرد، موظف است که مبلغ معینی را به مالک کشتی پرداخت نماید. البته در این مورد قراردادی از قبل تعیین می‌شود که در آن مبلغ دموراژ و همچنین دو طرف قرار داد (یعنی پرداخت‌کننده و دریافت‌کننده دموراژ) کاملاً مشخص شده‌اند.

## کورتاژ دموراژ چیست؟

قبل از آنکه درباره کورتاژ دموراژ که یکی از اصطلاحات رایج در تجارت بین‌المللی است توضیح بدهیم، بهتر است به تعریف کورتاژ یا کوتاژ بپردازیم. کوتاژ در واقع یک شماره سریال اختصاصی است که در بندرگاه به هر کالا تعلق می‌گیرد. این شماره منحصره فرد باعث می‌شود که کارکنان و مسئولان تخلیه و بارگیری کالاها، بتوانند راحت‌تر و با دقت بیشتری محموله‌ها را جابه‌جا کنند. اما معنی کوتاه در حوزه دموراژ چیست؟ در پاسخ به این سوال می‌توانیم بگوییم که کورتاژ دموراژ در واقع تعیین‌کننده هزینه دموراژ برای یک محموله مشخص است.

## دموراژ و دیسپچ

دموراژ و دیسپچ دو واژه کاملاً متضاد هستند. دموراژ به حالتی اطلاق می‌شود که کانتینر با تاخیر تخلیه و عودت داده شود. اما در حالت دیسپچ، کانتینر زودتر از موعد مقرر تخلیه شده و به کشتی‌رانی یا صاحب اصلی‌اش تحویل داده می‌شود. در حالت دموراژ باید جریمه دیرکرد پرداخت شود، اما وقتی دیسپچ اتفاق می‌افتد نه تنها جریمه‌ای در کار نیست، بلکه پاداشی هم از طرف کشتی‌رانی برای صاحب بار در نظر گرفته می‌شود.

## تعرفه دموراژ

اگر می‌خواهید بدانید که تعرفه دموراژ چیست، باید بگوییم که دموراژ کانتینر با توجه به نوع آن متفاوت است. ما در اینجا آخرین قیمت دموراژ برای انواع کانتینر را بیان کرده‌ایم. در جدول‌های زیر می‌توانید این تعرفه‌ها را مشاهده کنید.

## محاسبه دموراژ کانتینر

با استفاده از جداول بالا می‌توان به محاسبه دموراژ کانتینر پرداخت. البته باید به این موضوع هم توجه کرد که طبق قراردادی که بین صاحب بار و شرکت کشتی‌رانی منعقد می‌شود، ممکن است نرخ مشخصی برای دموراژ و همچنین تعداد روزهایی که برای جریمه محاسبه می‌شوند، تعیین شده باشد. معمولاً یک بازه زمانی به عنوان فری تایم در نظر گرفته می‌شود، که بین 10 تا 21 روز است. چنانچه صاحب بار در همین بازه زمانی بتواند کانتینرها را تخلیه کند و آنها را عودت دهد، مشمول جریمه نخواهد شد. اما پس از تمام شدن مهلت تعیین شده، هزینه دموراژ به‌طور روزانه مورد محاسبه قرار می‌گیرد. در این مورد باید به موضوع ارزش افزوده دموراژ هم اشاره کنیم که در تعیین مبلغ نهایی خسارت، تاثیرگذار است.

## هزینه دموراژ در گمرک

هزینه دموراژ معمولاً در گمرک محاسبه می‌شود. بر این اساس، به ازای هر روز اضافه‌ای که کانتینر در اختیار صاحب بار باشد، جریمه‌ای برای وی در نظر گرفته می‌شود. گاهی دموراژ در مورد کشتی‌ها نیز مورد محاسبه قرار می‌گیرد. یعنی هر روزی که کشتی به دلیل عدم تخلیه بار در بندرگاه باشد، جریمه آن باید از سوی صاحب بار پرداخت شود.

## راهکارهایی برای جلوگیری از هزینه های دموراژ

دموراژ کانتینر در روند جابجایی کالا امری اجتناب‌ناپذیر محسوب می‌شود. اگر به‌عنوان یک شرکت یا یک بازرگان به‌خوبی این قضیه را مدیریت نکنید، گاهی هزینه دموراژ از قیمت خود کالا نیز بیشتر خواهد شد. اما راه‌حل جلوگیری از هزینه دموراژ چیست؟ روش‌هایی وجود دارد که می‌توان چنین خسارت‌هایی را به حداقل رساند. ما در اینجا سعی کرده‌ایم تا شما را با برخی از بهترین راهکارها برای جلوگیری از هزینه‌های دموراژ آشنا کنیم. این راهکارها عبارت‌اند از:

- از قبل برنامه‌ریزی کنید: برای ترخیص کالای خود از قبل با باربری‌های حرفه‌ای و مطمئن قرارداد ببندید تا با مشکل تخلیه بار روبرو نشوید.
- برنامه‌های جایگزین داشته باشید: هماهنگی با یک کامیون دوم، در صورت تأخیرهای بی‌سابقه، همیشه ایده خوبی است.
- اطلاعات خود را به‌روز کنید: اطمینان حاصل کنید که با مقررات بندر و مراحل گمرکی در محل مقصد آشنا هستید.
- مجوزهای ویژه بخواهید: اگر در حال حمل‌ونقل مواد غذایی یا محصولات حیوانی هستید، از سیستمی استفاده کنید که احتمالات تاخیر را دربر بگیرد. می‌توانید زمان رایگان بیشتری از ابتدا درخواست کنید.
- بندرگاه مناسب انتخاب کنید: بسته به شرایط فروش و تحویل بار، انتخاب بندرگاه و مسیری که باید مورد استفاده قرار گیرد، از اهمیت بالایی برخوردار است.

- کالا را از قبل چک کنید: خوب است تا قبل از باربری از سلامت و انطباق کالا با کیفیت موردنظر خود، مطمئن شوید.
- با دقت بارنامه و قرارداد را بخوانید: قبل از هر چیزی خواندن دقیق تمام بندهای قرارداد می‌تواند جلوی اشتباهات احتمالی شما را بگیرد.